

Småøernes tangprojekt i EU

Småøernes Fødevarer-netværks tangprojekt blev på FARNET-konferencen i Bruxelles den 3.-4. november kåret som det mest lovende udviklingsprojekt ud af 800 mulige i EU's fiskeriafhængige områder. Kåringen skete ved et „investeringspil“, hvor de omkring 350 deltagere skulle pege på, hvilket projekt de troede mest på, og som de helst ville investere i. Det danske tangprojekt opnåede i alt en investering på 26 mio. euro, mens nr. 2 opnåede 14 mio. euro. Ikke mindst tang-is fra Skarø og en række tangchips vakte opmærksomhed og bidrog til det fine resultat.

Konferencen var starten på en revidering af de tilskudsordninger, der gennem

de Lokale Aktions Grupper gives til udviklingsprojekter i marginaliseringsstruede områder. De 30 udstillede projekter viste stor variation og innovationskraft, når det handler om at omstille det stagnerende fiskerierhverv til nye og livskraftige beskæftigelser, der samtidig bevarer naturgrundlaget og områdernes sociale og kulturelle egenart.

Småøernes Aktionsgruppe og LAG Bornholm har bistået Småøernes Fødevarer-netværk med projektudviklingen. Producenter på 8 danske småøer samt Bornholm vil fremover indsamle, dyrke, forarbejde og markedsføre en række almindeligt forekommende danske tangarter. Samtidig vil projektet

påbegynde dyrkning og indsamling af en række vilde spiselige planter. Bæredygtig udnyttelse af småøernes og marginalområdernes lokale ressourcer bidrager til profilering af øernes natur- og kultur-værdier og dermed også til fastholdelse af befolkning og arbejdspladser.

Fortsættes på side 5

FARNET (Fisheries Areas Network) er oprettet af Europakommissionens Fiskeridirektorat for at fremme udvikling i områder, der er præget af fiskeriets nedgang.

Det nye Udvalg for Småøer

Kommentar af Dorthe Winther

Med den nye regering er der også sket ændringer i de enkelte ministerier og deres områder. Færgerne ligger så vidt vides stadig i Økonomi- og Indenrigsministeriet, og ø-støtten formentlig i det nye ministerium for by, bolig og landdistrikter. Vi har flere gange rykket for en afklaring, da der jo er endnu en runde med uddeling af ø-støttemidler i år, og midlerne skulle jo gerne deles ud til gavn for projekter på øerne.

Nye udvalg

Med den nye regeringsdannelse er det nye tværministerielle udvalg 'Udvalget for Landdistrikter og Øer' nedsat. Udvalget er et udvalg i lighed med andre udvalg i Folketinget og består dermed af 29 (!) folketingsmedlemmer. Formand er Hans Christian Schmidt (V) og næstformand er Simon Kollerup (S). Ud af dette store udvalg er udpeget et ti mand stort 'Udvalg for Småøer', med samme formand og næstformand. Dette udvalgs sammensætning og kommissorium kan læses andet sted i dette nummer af Ø-posten.

Sidst i oktober fik vi foretræde for det nye store udvalg. Det er formentlig mest underudvalget, vi kommer til at samarbejde med, men vi greb selvfølgelig muligheden. Et foretræde er normalt på 10-15 minutter, og forinden bliver man bedt om at fremsende en skrivelse, der fortæller hvem man er, og hvad man vil. Vi fik dog knapt en halv time og fik dermed også mulighed for at trække et enkelt punkt frem – nemlig færgesituationen og de økonomisk trængte kommuner.

Udvalget var meget lydhørt, spurgte interesseret til både færger og sundhedsforhold. De opfordrede os til at søge foretræde for Kommunernes Landsforening, således at vi herigennem kunne gøre opmærksom på, hvordan vi mener, at støtten til færgerne udhules.

Vores foretræde har efterfølgende resulteret i, at udvalget har bedt Økonomi- og Indenrigsministeren kommentere vores fremsendte notat.

Ministersvar

Siden har Økonomi- og Indenrigsminister Margrethe Vestager svaret på udvalgets henvendelse. Og det kommer selvfølgelig ikke bag på nogen, at

Margrethe Vestager slår fast, at kommunerne efter kommunalreformen har ansvaret for færgedriften og dermed serviceniveauet. Staten yder et generelt bloktilskud til kommuner med mindre øer begrundet i de særlige udgifter, der er forbundet hermed – bl.a. færgedriften – men prioriteringen af midlerne er lokal.

„Jo tak – og hva' så?“

Ja, sådan fristes man næsten til at spørge, for alle øboere har jo efterhånden lært, at det er sådan, det hænger sammen. Men hvor er sammenhængen med den færgerapport, som Indenrigsminister Bertel Haarder udgav i slutningen af januar i år, hvor man undersøger, om kommunerne også efter kommunalreformen lever op til at yde deres tredjedel af tilskuddet til færgedriften (hvor staten yder de andre 2/3)? Når man i en sådan færgerapport undersøger og konkluderer på dette forhold, ja så må det vel være, fordi man fra Folketingets side mener, at det er intentionerne bag det generelle bloktilskud. Og dermed er prioriteringen af bloktilskuddet jo ikke kommunal – de skal bruges til at medfinansiere 2/3-dele af fæргеudgiften.

Vi er nødt til at bede ministeren forholde sig til færgerapporten og de intentioner, Folketinget har vedrørende færgedrift til de små øer.

Åbne færgeregnskaber

I samme ombæring må vi bede Folketinget sørge for, at kommunerne udarbejder separate driftsregnskaber for deres færgefarter. Når vi på øerne igen og igen bliver udsat for stigende takster og serviceforringelser, er det vigtigt, at der er åbne driftsregnskaber, så vi kan se, hvad det koster at lave færgedrift til de enkelte øer.

De åbne færgedriftsregnskaber kunne passende indgå i den ø-politiske redegørelse, som en ny minister skal aflægge (i lighed med landdistriktsredegørelsen), idet man må gå ud fra, at der også i en ny regering skal laves en sådan redegørelse.

Finansloven

I skrivende stund er finansloven ved at blive forhandlet på plads. Om der bliver noget ekstra til småøerne i denne omgang, vides derfor endnu ikke. I Ø-sammenslutningen blev vi opfor-

dret til at udarbejde en række forslag til finansloven, som vi så efterfølgende fremsendte til regeringspartierne samt Enhedslisten. Senere er brevet også fremsendt til Minister for By, Bolig og Landdistrikter samt til Udvalget for Landdistrikter og Øer.

Brevet indeholdt bl.a. forslag om forhøjelse af de eksisterende ø-støttemidler over en 5-årig periode, tilskud til ansættelse af en erhvervsudvikler til styrkelse af erhvervslivet på småøerne, tilskud til oprettelse af et fælles færgesekretariat, regulering af ø-kortordningen (den kompensation kommunerne modtager for, at øboere, deres cykler samt invalidevogne rejser gratis), gratis sejls for gående i maj og september for at forlænge turistsæsonen samt fortsættelse af en pulje til kystsikring.

Desuden gør vi i brevet opmærksom på problematikken omkring manglende afløserfærger samt ønsket om vedtagelse af en Folketingets ø-politik.

Posten skal ud!

Den replik fra en gammel julekalender har vi vel alle ment er gældende i Danmark, hvad enten man bor på en småø eller i en større by.

Men på Birkholm har man da godt nok været i tvivl på det sidste. Her modtog alle husstande sidst i september et brev fra Post Danmark, hvori man skrev, at 'Post Danmark ønsker at ensrette postbetjeningen på ikke brofaste øer, og det er i samarbejde med Trafikstyrelsen besluttet, at beboere på øer med færre end 10 fastboende husstande skal afhente posten på fastlandet, og at beboerne får betaling for dette.'

Fra Ø-sammenslutningens side gik vi på opfordring fra Birkholm Beboerforening ind i sagen, og efterfølgende har Trafikstyrelsen flere gange bekræftet, at brevet fra Post Danmark vil blive trukket tilbage, og at der fortsat vil være postbefordring til Birkholm. Brevene med tilbagetrækningen er dog i skrivende stund endnu ikke dukket op i postkasserne på Birkholm, men måske er de sendt som B-post, og den slags tager jo som bekendt sin tid!

Strandbeskyttelsesregler

Rigtig mange øboere arbejder på forskellige måder med at udvikle deres øer.

Desværre løber de af og til panden mod en mur – ikke blot kan det være svært at skaffe midler til projekterne, men også mange af vores Miljøcentre tolker strandbeskyttelsesreglerne så stramt, at projekterne af den grund går i vasken.

I vejledningen om 300m strandbeskyttelses- og klitfredningszone står, at det forventes at „...den udvidede strandbeskyttelse forudsættes administreret relativt mere lempeligt på små øer, når forholdene og hensynet til øernes erhvervs-mæssige udvikling kræver det...“.

I vores optik skal øernes erhvervs-mæssige udvikling ikke vurderes alene på baggrund af antallet af direkte afledte arbejdspladser, men også på om projektet kan være med til at styrke indtjeningsgrundlaget for eks. øens købmand, caféer og overnatningssteder og dermed indirekte understøtte den erhvervs-mæssige udvikling.

Der er ingen tvivl om, at der skal værnes om natur- og landskabsmæssige værdier, også på småøerne, men samtidig må det også understreges, at lovgivning om naturbeskyttelse naturligvis ikke må hindre udvikling af de små ø-samfund.

Glædelig Jul og Godt nytår

Julelukning i Sekretariatet

Sekretariatet holder lukket fra den 19. december. Vi er tilbage den 2. januar 2012. Vi ønsker alle øboere, ø-venner og samarbejdspartnere en Glædelig Jul og et Godt Nytår!

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året. Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaoer.dk, hvis det har interesse!

Ø-eventyr på Strynø

Hus til leje/salg Ringgade 27, landidyl med gårdsplads og stor have. 105m² stuehus, indeholder: stue med åben pejs og nylagt fyrretrægulv, soveværelse med indbyggede skabe, yderligere 2 værelser. Badeværelse med karbad. Køkken med spiseplads, brændeovn, komfur og opvaskemaskine. Udlejes evt. delvis møbleret. Strynø har: Vuggestue/børnehave/skole/fritidshjem, købmand, aktivt socialt liv, færge til Rudkøbing 29 min.

Leje pr. måned. 4.650,- kr. + forbrug. Depositum 3 mdr. husleje.

E- mail: yukon-tours@mail.dk Salgs pris: 999.999,-kr.

Restaurant – Bistro – Cykeludlejning Til salg

Kun tre år gammel. Alt inventar som nyt og komplet.

Fornuftig levevej for én eller par der er god til hverdagsmad. Findes der en ø-bo, som har mod og lyst til at blive selvstændig inden for denne branche, så venter Omø på en ny restauratør.

Restaurationen ligger helt unik direkte på havnen ved fiskekuttere, Omø Færgen, lystsejlere og campingplads. Omø besøges af hvert år af 35.000 turister samt 4.500 lystsejlere.

Prisen er særdeles fordelagtig.

Med venlig hilsen Hanne Bjørklund og Ole Wolff

Tlf.: 44 64 24 04 – 23 32 35 86

Mail: hanneole.omoe@gmail.com

Hvilken fremtid går du og tænker på?

- Lad din virksomheds arbejdspladser og vækstpotentiale fortsætte til gavn for din ø.
- Bliv klar i tide med planerne for dit generationsskifte, så er du parat, når det skal ske.
- Har du overvejet og tænkt i et stykke tid?
- Få fornyet indspil med friske øjne og faglig sparring fra en virksomhedsrådgiver.

Yderligere informationer:
Kontakt Jannik Augsburg på mail: jannik@augzburg.nu
telefon: 49 76 53 62 - mobil: 29 66 53 62

**GENERATIONS
PLANLÆGNING • NU**

Ny projektmedarbejder

Jeg hedder Marie Böttcher Christensen, og jeg er pr. 1. januar 2012 ansat som projektmedarbejder hos Sammenslutningen af Danske Småøer.

Jeg skal arbejde med både turisme- og erhvervsudvikling, primært på et stort cykelturismeprojekt sammen med Dansk Cyklist Forbund. Til daglig bor jeg i København, men besøg hos familien i Ribe og fritidshuset på Mandø er der også god tid til.

Jeg har en baggrund i antropologi med speciale inden for oplevelsesøkonomi, brugerinddragelse og turisme. Jeg har bl.a. lavet feltstudie om turismeoplevelser på én af verdens største øer, Borneo, og jeg har cyklet rundt med turister på Bornholm i forbindelse med et stort nationalt cykelturismeprojekt. Ø-turisme er derfor langt fra fremmed for mig. Som

projektmedarbejder glæder jeg mig til at være til stede og opleve sammen med dem det hele handler om: Øboerne, de lokale virksomheder og turisterne.

Jeg ser et stort og spændende oplevelsesøkonomisk potentiale i de danske småøer. Turister efterspørger unikke og

personlige oplevelser, og her mener jeg, at alle 27 øer har en masse at byde på. Det handler om at få oplevelserne kortlagt, koordineret og ført ud i livet. Dette kan kun gøres med jeres hjælp, og jeg glæder mig derfor utrolig meget til at møde flest mulige af jer ude på øerne.

Ø-skole seminar på Orø 2011

Hvad har Tunø til fælles med Anholt? Og hvad har Sejerø tilfælles med Orø og Endelave? Og hvorfor var deres lærere plus to af Strynø og Omøs lærere til stede på Orø i uge 41?

Det var de fordi lærerne på småøerne igen i år skulle mødes og udveksle viden og erfaringer samt få nye input til deres daglige arbejde med børnene på deres skoler, som geografisk er spredt rundt i landet.

Når man går i skole på en ø

Der er ganske specielle forhold for elever, lærere og forældre, når man går i skole på en ø. Samlæste klasser er et must, der er ikke altid nok børn til at stille et fodboldhold i frikvartererne, man har færre kollegaer, nogle gange ingen eller kun én til at sparre med. Færgebesparelserne betyder ofte, at det ikke er muligt at bevare en god kontakt til fastlandet, så en ekskursion, en tur i svømmehallen eller andre udflugter indeholder ofte en overnatning på fastlandet, fordi man ikke kan komme hjem igen.

Men som resten af Danmarks skolelever skal børnene på ø-skolerne leve op til ganske de samme faglige krav og opfylde de samme Fælles Mål. Det ville ikke kunne lade sig gøre uden de ildsjæle – lærerne, som arbejder på de små ø-skoler.

Første gang jeg var sammen med alle disse lærere var på Anholt, og jeg rejste hjem med stor beundring for det arbejde, der udføres, og den energi og sjæl ø-lærerne lægger i deres arbejde. For „det skulle jo nødig hedde sig, at vores børn ikke kan det samme som på fastlandet“.

2011 på Orø

Sidst vi mødtes var i 2009 på Anholt, og der var store forventninger til denne uges samvær, for vi havde gode minder og erfaringer fra Anholt. Nu skulle vi så mødes igen – og nu på min egen ø – Orø. Orø skole er en lille skole i Holbæk kommune, men en stor skole i ø-sammenhæng: Hele 35 elever plus et børnehus med 25 børn. Den største af de små ø-skoler.

Mandag i uge 41 ankom lærerne så til Orø kro, lidt spredt ud over dagen, for transporttiderne og øernes færgetider skal man altid tage i ed, når man vil rejse fra den ene ø til den anden. Det tager faktisk mindre tid at flyve fra København til Grønland (4 timer), end det tager at rejse fra Anholt til Orø.

I løbet af ugen fik vi rundvisning på Orø og havde besøg af Dansk skoleskak samt Grønt Flag, begge med inspiration til muligt fremtidig samarbejde over vandet. Danmarks lærerforening mødte op til en snak om de særlige forhold, der gælder for os Ø-lærere. Vores trætte

hoveder blev udfordret med ideer til musikundervisning og praktiske trommeøvelser.

Psykolog Hans Jørgen Hersperger fortalte om Inklusion og Klasseledelse samt LP-modellen, som er en metode til at analysere problemer hos børn/ klassen med. Inklusion er noget, vi som ø-skoler er rigtig gode til. Vi rummer jo elever, som på fastlandets store skoler ikke ville kunne rummes uden støtte. Derfor har vi i høj grad løbende brug for at blive opdateret og coachet, så vi kan gøre det bedste i vores undervisning.

Lotte Brinkmann, tidligere skoleleder på Anholt, informerede om sit arbejde med etablering af fjernundervisningsprojekter: Anholt og Sejerø er allerede i gang med et sådant projekt, som nærmest er skræddersyet til småøerne. Skotland og Irland er også med. Det kræver naturligvis gode Internetforbindelser, opdateret hardware og software, men det giver fantastiske muligheder for ø-børnene for at kunne samarbejde, mens de kan se hinanden f.eks. på smartboards.

Vi sluttede af med at lave konkrete aftaler om fremtiden: En fælles ø-lejrskole i 2012 samt en ny ø-konference i 2013.

*Mai-Britt Just Pedersen, lærer,
Orø skole*

Forsat fra forsiden

De 26 mio. euro var desværre kun papirpenge, men resultatet, anerkendelsen og den megen opmærksomhed omkring projektet er alligevel en kæmpe opmuntring og et skulderklap til projektdeltagerne, der i de kommende måneder for alvor skal i gang med produktudvikling og markedsføring af dansk tang og tangprodukter.

Den fra TV2 kendte kok, Claus Holm, gennemfører i løbet af 2012 for Småøernes Fødevarer-netværk og Væksthus Syd en række udviklingsworkshops, hvor tangens gastronomiske muligheder skal afprøves i salgare produkter. Ligeledes vil der i 2012 blive gennemført 3 workshops om dyrkning, indsamling og markedsføring af tang. Har man lyst til at arbejde med tang er det også under Væksthus Syd muligt at danne særlige innovationsgrupper, der kan få bistand til idé- og produktudvikling. Se her: http://www.startvaekst.dk/vhsyddanmark.dk/syddansk_foedevareklynge

Flere informationer om tangprojektet kan fås hos:

Kai Winter, formand for Småøernes Fødevarer-netværk, Tlf. 29440321. Mail: kai@kernegården.dk

Søren Espersen, projektkonsulent. Tlf. 27357112. Mail: tordenhuset@mail.dk

Læs mere om nyheden og se videoen: www.ospecialiteter.dk

Seminar for præster og menighedsråd på småøerne

For fjerde gang afholdes seminar for præster og menighedsråd, denne gang på Sejerø. Seminaret er fastlagt til den 10.-11. april 2012. Program og mere information følger. Planlægningsgruppen består af Ole Odsgård, Omø. (Tlf.: 58199180, mail: ole.odsgaard@skolekom.dk), Henry Larsen, Sejerø. Tlf.: 59590167, mail: henry.larsen.4592@gmail.com og Jørgen Petterson, Sognepræst på Sejerø. (Tlf.: 59590062, mail: jp@km.dk).

LS

Seminar for de syddanske øer om småturisme

Vi har tidligere omtalt forprojektet „Småturisme: oplevelseserhverv og ø-destinationer med potentiale“ i Ø-posten. Forprojektets umiddelbare formål er todelt: dels at kortlægge de eksisterende erhverv på småøerne og dels at afdække potentialerne for udvikling.

Region Syddanmark støtter forprojektet, som derfor tager udgangspunkt i de syddanske småøer. Den 9. februar 2012 afholdes der et opstartsseminar for småøerne i Region Syd. Seminaret er møntet på beboere på småøerne, der beskæftiger sig med turisme på alle måder: Bed & Breakfast, museer, havne, guider, spisesteder, oplevelseserhverv, fødevarerproduktion, beboerforeninger osv., osv. Seminaret vil informere om forprojektet og desuden være et forum, hvor der er mulighed for påvirke projektets indhold med idéer og forslag. Program og mulighed for tilmelding udsendes pr. email.

I løbet af foråret vil vores projektmedarbejder Marie Böttcher Christensen besøge øerne. Marie skal kortlægge de eksisterende turismeerhverv og vil kontakte de enkelte øers aktører. (Se præsentation af Marie andetsteds i Ø-posten).

Forprojektet udføres i et samarbejde mellem Småøernes Fødevarer-netværk, Småøernes Aktionsgruppe, Småøernes Erhvervsudviklingscenter og Sammenlutningen af Danske Småøer.

Købmandsrejseholdet

Småøernes ErhvervsUdviklingsCenter fik i 2011 bevilliget et beløb til købmandskonsulentbesøg. Der har været behov og interesse.

Mange besøg er gennemført med efterfølgende grundig rapport og forslag til aktiviteter og ændringer. Besøgene er gennemført med henblik på øget salg og indtjening i.f.t. de kunde-grupper, den enkelte butik har eller har mulighed for at tiltrække. Der er stadig midler til et enkelt besøg mere i år.

Er du interesseret – så sig til hurtigst muligt. Her gælder „først-til-mølle-princippet“.

Brugerne skal ikke holde sig tilbage, jeg er uddannet i FDB, og det er dér, jeg har lært mit gode købmandsskab, og mon ikke hjertet stadig hælder til de gode dyder her?

Kontakt Købmandskonsulent fra Småøernes ErhvervsUdviklingsCenter Hanne Tromborg Thaysen 86 55 31 41 eller tromborgthaysen@mail.dk

Godt Købmandsskab!

Småøernes ErhvervsUdviklingsCenter og Småøernes Fødevarer-netværk arrangerer seminar for Ø-købmænd, Brugser, Gårdbutikker, Fødevarerproducenter og andre interesserede virksomheder på små-øerne.

Hovedtemaet vil være: **Værtskab og vækst**. Hovedvægten vil ligge på oplevelser og markedsføring med det helt klare mål, at sælge og tjene mere. **Seminaret finder sted den 23. og 24. marts 2012.**

Det endelige program, pris og tilmelding vil følge i næste udgave af Ø-Posten.

Med venlig hilsen Småøernes Fødevarer-netværk & Småøernes ErhvervsUdviklingsCenter Kai Winter og Hanne Tromborg Thaysen

Europæisk Ungdomsudveksling på Anholt

Gennem 10 dage i august havde Anholt besøg af 28 unge mellem 14 og 18 år, samt 14 ledere, fra Portugal, Spanien, Italien, Sverige, Tyskland, Østrig og Danmark. De unge var deltagere i et udvekslingsprojekt om uformel læring organiseret af Syddjurs Ungdomsskole.

Uden kontakt til omverdenen

De unge ankom til øen med sejlskibet Britta Leth fra Grenaa, og skulle på lejede cykler finde vej fra havnen til lejrpladsen ved Anholt Skole. Her boede de i telte og lavede mad på primus med de udfordringer det giver i både bagende sol, piskende regn og stærk blæst. Før ankomsten havde de afleveret deres mobiltelefoner og MP3 afspillere og var på den måde afskåret fra at kommunikere med dem derhjemme i de 10 dage opholdet varede. For de fleste en udfordring der var mindst lige så stor som overnatning i telt i stormvejr.

Selvbestemmelse

Ideen bag projektet var, at de unge selv skulle organisere dels de dagligdags gøremål så som madlavning og oprydning, dels finde ud af hvad tiden ellers skulle udfyldes med, og herigennem få erfaringer og nye ideer og selv skabe reglerne for deres samvær.

De første dage deltog de unge i rundvisning i Anholt by med museumsleder Etly Steenberg, hvor de historiske facts om øen kom på plads, og vandretur til fyrtårnet hvor landskabet blev udforsket og taget i brug med hele sanseapparatet. Der blev studeret planter og bær, og

siden samlet ind og kogt marmelade af både hyben og kragebær.

På efterspørgsel fra Anholts dyreholdere stillede de unge desuden op, og hjalp til med at få årets hø-høst i hus før regnen. En anderledes udfordring for de fleste, som de gik på med krum hals. Høet kom i lade, og en flok godt brugte unge blev trakteret med pølseadder hos Lotte i Anholt Gartneri.

I praktik som øbo

Siden fulgte populære praktikophold hos de fleste af øens virksomheder: Mange af de unge havde rigtig gode oplevelser som medhjælp i Brugsen og på Molevitten, som husbygger med Tømrer Laurits, som kvindelige redningsmænd („Nu dør vi alle sammen!“ lød det fra en af pigerne, da hun sad bag rattet i redningsbåden), som drageopsættere hos børnehaven

i skurvognen ved Vesterstrand, som fisker på havet i 18 timer med „Ulla“ og som praktiske grise hos turistkontoret, campingpladsen og vognmanden. Også Malenes værksted blev taget i brug: Her blev der arbejdet med akvarelmaling, ler og raku-brænding, lært danske gloser og filosoferet over øen og de mange oplevelser den havde budt på.

Der vil blive udgivet en bog og en DVD med resultaterne af projektet. Trailer til dokumentarfilmen om projektet findes på Youtube med følgende link: <http://www.youtube.com/watch?v=UvcyFvgMda>

Malene Pedersen

To Realdania-kampagner

Lige nu kører Realdania to kampagner, der har interesse for småøerne: „Byggeriets Ildsjæle“ og „Stedet tæller“.

„Byggeriets Ildsjæle“ bakker op om de frivillige og lokale kræfter, der arbejder med det byggede miljø til gavn for deres lokalsamfund. Kampagnen fokuserer på forbedring og udvikling af de fysiske rammer. Projekterne kan omfatte byggeri, der istandsættes og udvikles til nye formål eller som danner ramme om nye aktiviteter. Det kan være en ældre bygning med stor kulturhistorisk

værdi – eller en nybygning. Bygningen kan være rammen om nye aktiviteter som kunst, kultur, sociale aktiviteter mv. Det kan være projekter, der skaber nyt liv, nye samlingssteder og i nogle tilfælde også nye indtjeningsmuligheder i form af f.eks. kulturliv eller ny turisme. Projekterne er oftest i mindre skala og har et alment sigte.

„Stedet tæller“ er forbeholdt yderområder, herunder Sømmenslutningens 27 småøer. Alle kan søge, men projekterne skal være offentligt tilgængelige. Kampagnen er opdelt i tre fokusområder, hvoraf man kan søge de to:

- Mulighedernes Danmark
- Kvalitet i kysternes turistbyer

„Stedet tæller“ har to ansøgningsrunder (i 2011/12 og i 2013), hvor der først udvælges 10-16 projektidéer inden for hvert af de to fokusområder. De får op til 125.000 kr. til at udvikle et forprojekt for. Af disse udvælges i hver gruppe 5 til 7 projekter, som kan få realiseringsstøtte. Støtten fra Realdania udgør maksimalt 70% af omkostningerne, og der lægges vægt på, at man kan sandsynliggøre finansieringen af de sidste 30%.

„Mulighedernes Danmark“ efterly-

Tilskud til små virksomheder på småøerne

Vi kan nu give mellem 50.000 og 100.000 kr. som tilskud til investeringer i små virksomheder på småøerne.

Tilskuddet kommer fra EU's landdistriktsprogram og kan højst udgøre 50 pct. af den samlede investering. Din investering skal altså være på mindst 200.000 kr. for at give et tilskud på 100.000 kr. Du skal også selv lægge ud for investeringen, før du kan få udbetalt tilskuddet.

Men allerførst skal du søge hos Småøernes Aktionsgruppe. Vi har frist til denne virksomhedsordning 15. januar og 1. marts 2012.

Vores koordinator Morten Priesholm kan hjælpe med ansøgningen – og han hjælper også med afrapportering m.m.

Vores betingelser:

- Tilskuddet i denne ordning kan være på ml. 50.000 og 100.000 kr
- Tilskuddet kan højst udgøre 50 pct. af den samlede investering
- Investeringen skal give dig mulighed for at udvide din virksomhed, omlægge og forbedre produktionen eller ændre dit udbud af varer og ydelser
- Tilskuddet kan bruges til indkøb af maskiner, inventar, redskaber og udstyr og til udvidelser eller bygningsforbedringer o.l.
- Du skal indhente mindst 2 tilbud på alle investeringer (EU-regler om „dokumentation for rimelige priser“)
- Tilskuddet kan ikke bruges til landbrug og fiskeri (på grund af EU-regler)
- Du skal udfylde en ansøgning og skrive en beskrivelse – dette hjælper vores koordinator Morten Priesholm gerne med. Han har tlf. 38 33 00 67 og mail mp@aktionsgruppe.dk
- Vi har ansøgningsfrist til denne ordning 15. januar og 1. marts 2012. Din ansøgning bliver behandlet på vores bestyrelsesmøde i Småøernes Aktionsgruppe i februar eller marts 2012
- Du skal regne med, at der kan gå fem måneder fra du sender ansøgningen til os, og til du har svaret fra landdistriktsprogrammet (hos NaturErhvervstyrelsen)

Småøernes Aktionsgruppe – tlf. 38 33 00 67 – mail: mp@aktionsgruppe.dk

ser idéer til konkrete, fysiske projekter. Projekterne skal udvikle steder og aktiviteter med afsæt i de stedbundne potentialer: Der lægges vægt på stedets unikke værdier, geografien og historien som afsæt for en bæredygtig udvikling. Projektet skal understrege yderområdernes forskellighed fra storbyområderne. „Kvalitet i kysternes turistbyer“ fokuserer på kystnære bebyggede områder, der kan gavne turismeudviklingen. „Byer“ er ikke defineret og småøernes bebyggede områder kan godt kvalificere sig her. Realdania søger fysiske og konkrete projekter, der kobler en opgradering

af et bebygget miljø med en turismeindsats.

Du kan få flere oplysninger og få diskuteret dit projekt hos koordina-

tor Morten Priesholm fra Småøernes Aktionsgruppe. Tlf.: 38 33 00 67, mail: mp@aktionsgruppe.dk

LS

Til samme projekt kan man kun få støtte fra én af Realdanias puljer. Samme ansøger må gerne søge til flere forskellige projekter.

„Byggeriets ildsjæle“ har næste ansøgningsfrist den 30. januar 2012.

Læs mere på www.byggerietsildsjaele.dk

„Stedet Tæller“: Både „Mulighedernes Danmark“ og „Kvalitet i kysternes turistbyer“ har næste ansøgningsfrist den 16. januar 2012.

Læs mere på www.yderomraader.dk

Ø-runden 2011

Repræsentanter fra 22 af vores øer mødtes i Odense i en weekend i november og diskuterede ø-øemner. I år var hovedtemaet „Bosætning“, som der kan læses om andetsteds i bladet.

Agersø – repræsenteret ved Jytte Bjergvang og Annette Due

Færge: Vi får en ny færge bl.a. via den statslige pulje. Kommunen har varslet forringelser i færgeafgangene morgen og aften: 4 aftenture og 1 morgentur erstattes af 12 pers. passagerbåd, hvor de to sidste afgangene ændres til bestillingsture (den sidste mod gebyr på 200 kr. pr. gang). Færgerne til Omø og Agersø får fremover nathavn i Stigsnæs. Der er nedsat en arbejdsgruppe i ø-udvalgets regi. Skolen er ikke berørt af besparelser (den hører under fastlandsskolen), men vil gerne have flere elever.

Der er med tilskud fra Småøernes Aktionsgruppe lavet en handlingsplan, som er klar til trykning.

Bosætning: Agersø har en bosætningsgruppe under beboerforeningen, som ud over bosætning også står for div. arrangementer, der forlænger turistsæsonen. Der er planer om et grønt område og et multihus på sportspladsen. Der har været koncert med Sønderborg Amatør-orkester med efterfølgende fællesspisning.

Anholt – repræsenteret ved Poul Anker Boisen og Palle Dahl Larsen

Færge: Der er ikke sket prisstigninger ud over den almindelige prisudvikling, og der er ikke sket forringelser i antallet af afgangene, som i vintersæsonen udgøres af 4 færgeafgange ugentlig. Færgerederiet er dog pålagt besparelser, som rederiet har fundet ved at forlænge sejltiden fra 2 t./45min. til 3 timer. Derved opnås en besparelse på brændstof svarende til 300.000 kr./årligt.

Den nuværende læge går på pension til januar. Regionen har slået stillingen op 3 gange- uden ansøgere. Region Midtjylland har lovet, at situationen vil blive løst evt. med en udenlandsk læge.

Kystsikring: Vejen ved campingpladsen er truet af havet. Øens elforsyning er truet. Der er bevilget 1,6 mio. kr. til kystsikring i form af sandfodring. Licitationsmaterialet er under udarbejdelse og forventes klar i foråret 2012.

Plejegruppen: Mulighederne for at lave en plejehjemslignende boform på Anholt undersøges sammen med OK-fonden.

Energigruppen: Sammen med Tunø og Fejø er Anholt med i et energiprojekt, der ser på vedvarende energi og energibespa-

rende tiltag.

Skolen skal muligvis deltage i et projekt om bæredygtig energi: „C2C – Cradle to Cradle“.

Bosætning: Vi har mange sommerhuse og helårshuse til salg. Det er et generelt problem at optage lån til huskøb, både privat og erhvervsmæssigt. Bopælspligten håndhæves ikke. På den positive side er tre lærere og en pædagog tilflyttet.

Askø-Lilleø – repræsenteret ved Sally Møller Hansen og Lisa Mulvad

Færge: Situationen er den samme som i 1974... Der er sket en stigning i de fleste billetpriser, og for erhvervstransport er der tale om en stigning på 100% i 2010. Der er sat to afgangene mere ind: en midt-dagsafgang dagligt og en aftenafgang kl. 23 fra Bandholm om lørdagen. Der er dog varslet nedskæringer i færgeafgangene.

Bosætning: Situationen er værre end nogensinde før mht. helårsbeboere: Der er ingen lejligheder og ingen ældreboliger. Man er bekymret for, at husene får fritidshusattest, da de så skal leve op til de nyeste krav mht. helårsbolig, hvis de igen skal have helårsstatus.

Siden skolen lukkede i 1988 har Askø ikke kunnet tiltrække børnefamilier. I 2010 oprettedes en andelsforening, der driver en købmandsforretning på frivillig basis. Udover øens 3 landmænd og 2 frugtavlere er der ingen arbejdspladser på øen. Der er ingen etableringsmulighed for erhverv – dog muligvis hvis man fik bedre bredbåndsforbindelser.

Askø-Lilleø har et akutberedskab bestående af 6-7 personer.

Lolland kommune nævner kun øerne sporadisk i deres handlingsplan frem til 2020 – og handler ikke i overensstemmelse med det, der står om øerne.

Avernakø – repræsenteret ved Flemming og Ulla Christensen

Færge: Ny færge på vej. (Se mere under Lyø).

For fjerde år i træk har vi nu fået en ny købmand. Idrætsforeningen har lavet en multibane. Der er et ønske om at lave et multihus på øen. Skolen er solgt af kommunen, og nu er den lavet om til Bed & Breakfast.

Bosætning: Vi har holdt åben-ø-dag. Vi har mange huse til salg. 100 hektar jord

ligger uden udnyttelse.

Vi har fået et akutberedskab, og TRYG-fonden har afholdt kurser.

Birkholm – repræsenteret ved Johannes og Helga Balslev

Færge: Ærø kommune anskaffede i 2006 en hurtiggående færge. Men der var store mangler og skader på færgen, og føreren blev sygemeldt. Kommunen endte med at skrotte færgen, og øen var reelt uden passagertransport i flere måneder, og overfarten er foregået på privat initiativ i et år. Vi har nu en ny færge, der kan tilbagelægge distancen på 8 min og 33 sek.

Post Danmark varslede i september, at de ville indstille postbefordringen til Birkholm. Det var med den begrundelse, at de i samarbejde med Trafikstyrelsen havde besluttet, at beboere på øer med færre end 10 fastboende husstande skal afhente posten på fastlandet mod betaling. Trafikstyrelsen har med henvisning til befordringspligten bedt Post Danmark trække skrivelsen tilbage. Post Danmarks skrivelse om dette er undervejs i posten, men er endnu ikke nået frem...

En ansøgning på 50.000 kr. til diger har affødt en debat om tilladelser. Fredningsmyndighederne ønsker digerne sløjet til fordel for fugleliv og strandenge. Birkholm har dog fået tilladelse fra Kystdirektoratet – med ti vilkår, der skal opfyldes. I mellemtiden har øen fået afslag fra digepuljen.

Bjørnø – repræsenteret ved Lise Aagaard Lund

Færge: Ingen nedskæringer, men færgeafgangene diskuteres konstant. Tirsdag-torsdag er der faste aftenafgange. Fredag kan ekstrasfærge bestilles uden ekstra betaling.

Bosætning: Vi har ingen tomme huse, men et hus til salg. Ingen reel mulighed for tilflytning. Der er skole i Faaborg (15 min. sejlads). De fleste er pendlere. Et par gårde drives som landbrug. En svinefarm drives fra Fyn.

Baagø – repræsenteret ved Kisser Christensen

Bosætning: Vi har 4 huse og 1 gård til salg. Vores beboere er alle 60+.

Færge: Ingen besparelser, priserne følger den alm. prisudvikling.

Baagøs foreninger slår sig sammen, så vi nu er 20 „aktive“ medlemmer, der kan arbejde for en velfungerende ø.

Via en privat indsamling ved tursejlerforeningen har vi nu fået en hjertestarter. Vi er 14 akuthjælpere, som forventer et opfølgingskursus.

Vi har fået projektstøtte fra Småøernes

Aktionsgruppe til en kiosk/velfærdsbygning, der har skabt 1½ arbejdsplads. Det er øens og turisternes samlingspunkt. Kirken har haft 150 års jubilæum i nov. Biskop Drejergård var gæstepredikant. Naturskolen fungerer som lejrskole og samlingssted, men er forfalden. Det er øens næste projekt at istandsætte den. Vi har oplevet en lille nedgang i dagsturer og sejlene gæster i 2011.

Egholm – repræsenteret ved *Ove Axelsen og Henrik Mørck*

Vi har fået ny brugt færge! – den har sejlet i 1 dag... Der er problemer med færgelejerne og færgens sødygtighed. Indtil videre sejler den gamle færge. Vi har afgang mellem kl. 6.30-23.15 og op til 80 afgang i døgnet om sommeren. Priserne er steget med 15% på personbilletter og 45% på køretøjer.

Et af forslagene til den 3. Limfjordsforbindelse er en motorvej tværs over Egholm. Den tredje VVM redegørelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet) blev foretaget i 2011. Høringsperioden blev lagt hen over sommerperioden, hvor mange var på ferie og Universitetet (trafikforskere) var lukket. Der indgik ikke desto mindre ca. 1500 indsigelser ved fristens udløb, hvoraf over 1400 var imod en Egholmforbindelse: En rekord i indsigelser mod et vejprojekt! Status er, at Vejdirektoratet stadig behandler indsigelserne og tidligst forventer at være færdige engang til næste år.

Vi har haft besøg af en hel flok færing, som deltog i et familietræf, bl.a. med indvielsen af en „ægte“ færøsk stenvarde. Den var i løbet af vinteren, foråret og sommeren blevet opført at en herboende færing med det smukke efternavn Egholm. Det er jo sådan, at ca. 7% af Færøernes befolkning stammer direkte fra Egholm. Et nyt familietræf i 2012 er under planlægning. Vi kan måske tillade os at sige, at vi udover øerne i Sammenslutningen nu har fået en 16-18 nye venskabsøer...

Endelave – repræsenteret ved *Bendt Hindrup Andersen*

Endelave: Ingen besparelser er planlagt, og vi har ingen problemer med afløserfærge. Endelave har selv foreslået en besparelse på 60.000 kr. ved at sejle ind til Horsens fremfor Snaptun én gang om ugen. Det er dyrt at sejle med færgen: 660 kr. for en familie med 2 børn.

Bosætning: Vi har en svag fremgang i befolkningen.

Vi vandt prisen for „Årets Landsby“ og hermed 160.000 kr. til et fælles ø-projekt. „Aktiv ø-ferie“ er et nyt tiltag i 2011-

2012. Vi tilbyder en 28-30 gratis aktiviteter: Instruktion i sejlads, roning, ridning, fodboldskole mm. Det har været en stor succes, og vi har haft mange turister.

Endelaves Bryggeri-laug brygger øl, som kun sælges på øen (uden afgift). Øllet må ikke forlade øen.

Vi har fået en ny læge. Øen har en vækst i grøntsagsproduktionen. Kroen kører rigtig godt med øget omsætning. Den har 130 anpartar i øjeblikket Bostedet „Herkules“ for stærkt kriminelle er gået konkurs: Godt for øen. Vi vil gerne have en offentlig institution, men „Herkules“ var for tungt for en lille ø. Endelave har planer om at gå ind i Tangprojektet, som kan bringe et nyt erhverv til øen. Vi vil gerne knytte det til Endelave Lægeurtehave.

Fejø – repræsenteret ved *Kasper Thøgersen*

Færgen: Der er ikke sket ændringer i priser eller afgang. Der er indført en Orange billet om sommeren, således at man for 500 kr. kan komme med en fuld bil til alle tre øer inden for en uge (Femø-Fejø-Askø).

Bosætningen er gået i stå. Der er tilflyttet to polske familier i landbruget. Skolen er lukningstruet hele tiden og børnehuset ditto. Det koster på bosætningsfronten – børnefamilier kommer ikke. Vi har en aktiv bosætningsgruppe. Bosætningsfolder uddeles ved det årlige frugtsalg i Nyhavn. Fejø holder Åben-Ø-Dag.

Madklub på ældrecenteret er lukket. Hidtil har madklubben fungeret, så de ældre og personalet i samarbejde dagligt lavede maden. Dette har fungeret i mange år og givet de ældre en stor livskvalitet. Lolland kommune har besluttet, at der 1 gang om ugen leveres frostmad, som opvarmes i mikrobølgeovn. Lukningen har igen haft en negativ effekt på købmanden.

Biblioteket er truet af lukning. Måske overgår det til en bogbus én gang om ugen.

Vi arbejder på at etablere en Naturpark: Femø-Fejø-Askø- og den nordlige kyst af Lolland. Det vil også være et godt brand for fødevarerproduktionen. Vejdirektoratet har bevilget midler til cykelprojekt til fremme af turismen på Fejø.

Femø – repræsenteret ved *Hanne Norup Carlsen og Inge-Lise Bisted*

Færge: Vi har oplevet en stigning i billetterpriserne med ca. 25%. Vi er bekymrede for nedskæringer i afgangene. Der tales om øget sejltid for at spare brændstof. Færgkontaktudvalget er i dialog med

kommunens politikere primært via embedsmænd, som udviser forståelse for Femøboernes behov.

Bosætning: Vi er blevet færre – nu er vi 130, dvs. en negativ befolkningstilvækst på 10%. Vi har en liste med boligmarkedet på Femø og viser gerne rundt. Vi har gårde som er oplagte til Oldekoller.

Der er blevet foretaget en kraftig beskæring af de levende hegn. Det har vakt en del diskussion.

Vi har fastboende læge, akutberedskab, sygeplejerske og -hjælper.

Femø har fået mere kunst: Erik Warming Skulptur, royal kobberplade og 25 kunstbænke – det er godt for turismen og karakterdannende for øboerne. Cykelprojekt er i gang i Lolland Kommunes regi, heri kan muligvis indgå en musik-pavillon, gallerier og campingplads.

Jazzfestivalen havde dårligt vejr og dermed færre deltagere, men højt humør. Kvindelejren havde stor tilslutning. Kirken har haft fire koncerter med fuldt hus, og kroen er centrum for mange gode arrangementer. Jørgen Flindt Pedersen har besøgt Femø i sommer og lavet en fin udsendelse.

Vi har haft en vellykket turisme-dag med gratis færgeoverfart.

Fur – repræsenteret ved *Per Arne Teilgård og John Brink Bertelsen*

Færge: Vi får ny færge her i november! Priser på et årskort til færgen er næsten halveret til 2500 kr. For Fur betyder de særlige forhold mht. molerindustrien og den korte færgeoverfartstid, at der er hyppige færgeafgange (ca. 70 overfarter i døgnet).

Energi Midt har startet et stort forsøgsprojekt på Fur, „Innovation Fur“, hvor fremtidig teknologi afprøves i energi- og kommunikationsformer.

Skive kommune planlægger et nyt Fur Museum. Kommunen arbejder på at få Moleret anerkendt som en del af verdens naturarv.

Vi har planer om en havneudvidelse, og et nyt klubhus til Furs Bådlaug er under opførelse.

Der er bevilget 1.1. mio. kr. til cykelprojektet „Fur Cykelsafari“.

Campingpladsen havde en øget belægning på 20% i den forløbne sæson.

Bryghus Fur kører godt.

Molerfabrikkerne bearbejder tilsammen ca. 90.000 tons moler i år og kører godt.

Vores skole hører under fastlandsskolen og har 47 elever. Vores kommunale børnehaven er nu et lokalt børnehaven med 22 børn. *Fortsættes på side 10*

Forsat fra side 9

Fur har åbnet et Mandemuseum, der modtager effekter fra hele landet. Der er planer om at lave det gamle bageri til kulturhus.

Fiskerne har afholdt „Muslingedag“ med besøg af ca. 1500 mennesker til smagsprøver og fest på havnen.

TS Træsksbforeningens regatta „Limfjorden rundt“ anløb Fur med ca. 65 gamle træskskibe i havnen.

For tredje gang har vi afholdt Højskoledag i forsamlingshuset, denne gang med temaet „Udkantsdanmark“.

Forsamlingshuset har lagt hus til koncert med Billy Cross og et lokalt opvarmingsband.

Fur fonde med ca. 35 mio. kr. giver økonomisk sikkerhed og muligheder for mange projekter.

Bosætning: „Branding Fur“ blev præsenteret af John Bertelsen på repræsentantskabsmødet (læs mere andetsteds i Ø-posten).

Hjarnø – repræsenteret ved Søren Noes

Færge: Vi har oplevet en stigning i færgepriserne, men har ellers fine afgang, og der er ingen besparelser i udsigt. 98% af beboerne er pendlere. Vi har en lille færge med kort overfartstid (7 min.).

Øens efterskole har betydet godt nyt for færgens indtægt.

Bosætning: To nye familier med børn er kommet til. Vi har to huse til salg (de er pt. beboede).

Vores nye færgemand er bosat på øen. Vi er i den særlige situation, at vi har en beboer, der arbejder på Endelave.

Øens forsamlingshus benyttes meget, bl.a. til aftenskole. Den er under renovering.

Vi har fået 100.000 kr. til overs fra gadelyspenge (det er nu kommunalt ejet), hvoraf der er 75.000 kr. tilbage. Vi indsamler borgerideer til anvendelse af pengene.

Vi har fået en hjertestarter af TRYG-fonden, som øen nu skal overtage – det koster ca. 2.500 om året plus 17.000 kr. hver 3. år til kurser. Hvordan finansierer andre øer denne udgift?

[Se notits med information om drift af hjertestarter andet sted i Ø-posten. red]

Lyø – repræsenteret ved Bent Knudsen og Rasmus Andersen

Færge: En ny færge er på vej og skal sejle fra den 1. april 2012! Den kan tage 120 tons på dækket. Der er forhandlet med det nuværende A/S-selskab, men den nye styreform er ikke vedtaget. Det bliver et nyt kommunalt selskab, der driver færgen fra og med 1. januar 2012. Mht.

billetpriserne, så er de forhøjet voldsomt. Det koster nu 415 kr. for en familie med to børn.

Bosætning: Vi er nu 87 stemmeberettigede og 11 børn. På boligmarkedet er der 2 gårde, præstegården, 1 husmandssted, 1 sommerhus og 1 byggegrund. Vi har haft en tilgang af beboere med 2 lejeboliger og et huskøb. Kreditforeningerne har strammet yderligere op og afviser lån.

Vores hjemmeside bruges meget i forbindelse med tilflytning.

Vi har afholdt Ø-sammenslutningens Generalforsamling i maj måned.

Skolebygningen er med i Lyø udviklingsplan, og den er nu købt og betalt. Det betyder, at beboerforeningen, skolen mv. er samlet. Der er planer om istandsættelse, indretning af café og bespisning. På Øhavets dag havde vi 50 gæster.

Sidste nyt er, at Lyø får en ambulance fra Falck.

Mandø – repræsenteret ved Claus og Anne-Marie Christensen

Bosætning: Befordringen til Mandø af låningsvejen gør os afhængig af tidevandet, der rykker sig. Dette vanskeliggør muligheden for pendling. Vi ser tvivlsomt på muligheden for at skabe flere arbejdspladser på øen. Jeg tror ikke, der findes hjemmearbejdspladser nok til, at alle småøerne kan satse på denne mulighed. Mandø vil derfor satse på tilflytning af pensionister mm.

Vi har undersøgt tilskudsmulighederne for elever, der vil på efterskole. Esbjerg kommune yder 50% til efterskoleophold til elever fra Mandø.

Brugsen drives på frivillig basis. Det er ikke holdbart i længden.

Effekten af Mandø's traktorbus-ulykke har været mærkbar på turismen. I år har vejret også betydet meget. Vi satser ikke på sommergæster mere, men på naturturisme som en mulighed for sæsonforlængelse.

Kro/overnatningssteder har kontakt til ornitologforeningen.

Mandø har fået lavet en handlingsplan: Heri indgår et projekt om etablering af en havn. Projektet er ansøgt i indenrigsministeriet. Vi er med i Nationalpark Vadehavet, hvilket har sat positivt fokus på øen.

Nekselø – repræsenteret ved Roar Slots og Jytte Heglund

Færge: På Nekselø har vi et lydøst håb, idet vi er bevilget 25 mio. kr. til en ny elektrisk drevet færge. Kun generet af lidt skruestøj og bølgeskulp kan turisterne nyde turen til Danmarks kønneste ø. Lasteevnen bliver 30 tons (mod den

nuværende færge 8 ton). Der er planer om en ventesal ved færgelejet. Færgetider er uforandrede. Weekendture er bestillingsture.

Vi forventer ligeledes, at der bliver plads til en hjertestarter. De fleste beboere har tilmeldt sig kursus i 112 akutberedskab. Vi regner med, at det hele er klar om 1-2 år.

Grundlovsdag fejrede kirken 80 års jubilæum, hvor Biskop Peter Fischer Møller afholdt festgudstjenesten. Bagefter var der kaffebord på spejdercentret for de 50 deltagere.

Nekselø har en aktiv landmand med 20 ammekøer og en landmand med et dusin heste og en håndfuld Højlandskvæg.

Hovederhvervet er jagt og turisme.

Bosætning ligger tungt: Husene går i arv, og det er 50 år siden, der sidst er solgt en ejendom i frihandel...

Omø – repræsenteret ved Svend Erik Hansen og Ole Odsgaard

Færge: (se også Agersø). Kommunens plan med at lægge de to øers færger i Stignæs fra kl. 18.00 til 6.00 morgen, mens en 12 personers motorbåd skal betjene både Agersø og Omø i aften- og nattetimerne, finder vi særdeles ødelæggende for begge øer. Der er nu nedsat et udvalg med 5 repræsentanter fra hver ø, som forhåbentlig sammen med kommunen kan finde en mere ø-venlig løsning. Efter en årrække med faldende indbyggertal ser det nu ud til, at vi omkring december får 9 nye beboere, heraf 3 skolesøgende børn. Det øger skolens elevtal med 33%.

Omø fik for et år siden bevilget 5 mio. kr. af folketings til digebyggeri. Beløbet viste sig at være skattepligtigt, men vi kunne ikke få oplyst, hvor meget det drejede sig om. Slagelse kommune har nu overtaget bevillingen (det gør beløbet skattefrit), så arbejdet forsætter nu med udarbejdelse af detaljplan. Digebyggeriet starter forhåbentlig næste år.

Der er i år uddannet ni akuthjælpere. Kulturcafeen „Loen“ har holdt åbent 10 uger med udstillinger (maleri/ keramik), koncerter, foredrag m.v. med over 2000 besøgende. En anden forening arrangerede 3 kultur dage i forsamlingshuset med fokus på, hvad øen kan præstere og et alsidigt program med optræden af bands med tilknytning til Omø, foredrag, konkurrencer, klip fra Omø-revnen, ø-lejrens irske dansere, servering hele dagen osv. „Maritimt knudepunkt Storebælt“ fortsætter med forsøg med dyrkning af tang og opdræt af muslinger.

Der arbejdes med en udbygning af Omø lystbådehavn.

Orø – repræsenteret ved *Kristian Krøger og Annie Lunde Hansen*

Færge: Kommunen har lagt et budget og lavet et system, der ville række frem i tiden. Herved har man sparet 800.000 kr. Der er sket en prisstigning på 10%, og der er ingen pensionstrabat. Vi har fået en ny vintersejlsplan, hvor de sene afgangslør/søndag er skåret væk. Det rammer børns fritidsaktiviteter i Holbæk, bedsteforældre og familier uden biler og besøgsmulighederne for de ældre. Svaret fra Holbæk kommune er, at „det har I selv bestemt!“. Svaret refererer til det nye færgekontaktudvalg i kommunen, hvor der kun sidder en embedsmand med, men ingen politikere. Embedsmanden bestemmer reelt færgeafgangene, men det fastholdes fra kommunens side, at det er øboernes ønsker, man tilgodeser.

Bosætning: En familie med tre børn er fraflyttet, og i nærmere fremtid flytter endnu en familie. Orø skole lægges ind under Absalon skole i Holbæk. Orø Skole bibeholdes fra 0. til 6. klasse, men med beskåret personale. Dette har en negativ påvirkning på bosætningen.

Sejersø – repræsenteret ved *Lone Nielsen og Jytte Pedersen*

Færge: Vi frygter besparelser, da der mangler 1,4 mio. kr. pga. stigning på brændstoffet.

Bosætning: vi har flere ledige boliger, men ingen arbejdspladser.

På en aften med ø-udvalget hvor Sejersø ø-politik blev fremlagt, blev det foreslået, at ø-udvalget, beboerforeningen og udviklingsforum gik sammen og brainstormede om nye idéer til fremme af Sejersø. Vi fandt frem til fire grupper med hovedemnerne: Fødevarer, højskole, oplevelser og medier. Der er aktivitet i grupperne; højskolegruppen arbejder med projektet, Sejersø er kommet på facebook og hjemmesiden er oppe at køre igen. Derudover har vi et fjernvarmeprojekt i gang.

Kulturforeningen og kulturhuset har haft mange aktiviteter ligesom Sejersø Udviklingsforum, der har afholdt marked med åben stald, hestevognsture, guidede ture, marked med røget-fisk og meget mere.

Til vores åben-ø-dag i september fik vi besøg af 168 voksne og 9 børn plus 14 lystsejlere med 6 børn. Færebilletten var et „turpas“ til resten af dagen.

Vi har haft Sejersø Refugium og musikfestival. Vi har afholdt et Erhvervsmøde med deltagelse af Bent Hindrup fra Endelave og Kalundborg Erhvervsråd. Vi har deltaget i Kalundborg Messen sammen med udviklingsforum, hvor vi ople-

vede en stor interesse for øen.

Sejersø har i dag 4 vandværker, som man arbejder på at lægge sammen.

Vi har nu 12 akuthjælpere.

Strynø – repræsenteret ved *Kjeld Tønder Hansen og Eva Knudsen*

Bosætning: Vi er så heldige, at befolkningstallet er meget stabilt. Gennemsnitsalderen er endda faldende. Strynøs bosætningsgruppe blev etableret som en udløber af ø-dagen. Vi holder åben-ø-dag for kommunalbestyrelsen lige efter den alm ø-dag. Vi har sendt en pjece ud. Vi har et informationstelt for bosætning med roll-up banner, fjernsyn med ø-billeder og bosætningsmateriale. Vi har skaffet midler ved at søge det lokale pengeinstitut, turistbureauet, kommunen og fonde. Vi arbejder på lidt om målgrupper, vi får henvendelser via hjemmesiden, og vi har kontakt-familier til potentielle tilflyttere.

Den nye havn er ved at være helt færdig.

Forarbejdet til renovering af vores skole er godt i gang: Tegningerne er lavet, tilladelsen er indhentet og 4 ud af 14 ½ mio. kr. er fundet.

Der er nogle problemer vedr. vores puljeinstitution (børnehaven). Da vi stiftede den i 2004, tænkte vi ikke over at få godkendt, at vi nedlagde 2 lejligheder for at bruge dem til børnehaven. Den tilladelse skal vi have indhentet nu. Men bygningsreglementet er blevet ændret siden. Nu er der kommet krav om bredere døre og større toiletter til kørestolsbrugere. Vi har ingen kørestolsbrugere i børnehaven, men det nye reglement kræver, at vi har handikapadgang. Vi håber dog på en fornuftig løsning.

Tunø – repræsenteret ved *Knud Madsen og Tove Jensen*

Færge: Vi har mistet enkelte afgang, bl.a. to ekstra afgang som vi selv kunne placere. Nu har vi 11 ugentlige dobbeltafgange i vintersæsonen – og vintersæsonen er forlænget...

Sygepleje: Siden 1. maj har vi været uden sygeplejerske. Odder kommune opsagde samarbejdet med Region Midtjylland (en 50/50% udgiftsordning). Efter megen presseomtale er vi nu blevet lovet en sygeplejeordning i løbet af 2012.

Bosætning: En familie med fem børn fraflyttede øen, men nu er ny familie med fire børn på 8-6-3-1 år flyttet til. Sygeplejesituationen betyder, at flere ældre er flyttet/vil flytte. Vi har oprettet en erhvervsforening, der også tager sig af bosætning.

Samarbejdet med Odder kommune

er forbedret: Tidligere afholdt Teknisk Udvalg hvert år et møde på Tunø, hvor beboerforeningen deltog i ½ time. Nu har vi fire årlige møder her på øen med borgmester og kommunaldirektør og embedsmænd.

Vores udviklingsplan „Tunø i balance 2011-2020“ er færdig. Kommunen har ikke ville hjælpe med planen, men er nu meget positiv overfor den og vil gerne samarbejde om planen. I forbindelse med udviklingsplanen er følgende arbejdsgrupper dannet: Bosætning og erhverv, Færge, Sundhed, Skole og børnepasning, Turisme.

Vi fik 65.000 kr. til et energiprojekt, som vi deltager i sammen med 3 andre øer (– se under Anholt). Her arbejdes der med vindmøller, biogas, solceller, varmepumper og varme/energitjek i private huse.

Der er oprettet en vinbjergsneglefarm på Tunø.

Venø – repræsenteret ved *Anker Frimodt Jensen*

Færge: Ny færge er indsat i aug. 2010 med små ændringer i driften. Vi har en overfartstid på 2 min med sejlsinterval-ler fra fastlandet på 20 min. 5 dage om ugen, ellers 30 min.

Bosætning: Vi har en del ledige huse (nyere villaer).

Vi fik 100.000 kr. til en handlingsplan, som har affødt mange projekter, der indirekte påvirker bosætningen. Der er mange energiforbedrende tiltag i gang. Et solcellesystem er i støbeskeen, men er pt. begrænset af strandbeskyttelsesloven. Det samme gælder planerne om „Venø-tårnet“, et 28 m. højt fugle- og udsigtstårn. Vi har planer om et halbyggeri til gavn for såvel venøboere som Venø Efterskole. Tilladelserne er under behandling.

Naturplan Venø er netop igangsat: En helhedsplan for beskyttelse og benyttelse af naturen.

„Venø lever“ er et projekt på planlægningsstadiet med den hensigt at markedsføre Venø som turistmål.

Vi arbejder på at etablere „Venø serviceselskab“, der skal drive erhvervsservice så som håndværk, gartneri, anlægssopgaver og generel hjemmeservice.

Telia har rejst en mast på 48m. sandsynligvis for at kunne betjene lystsejlerne i Limfjorden. Privat lodsejer midt på øen har lagt grund til (uden for strandbeskyttelseszonen).

◆

Repræsentantskabsmøde 2011

Tema om bosætning

Ved generalforsamlingen på Lyø i maj måned blev det besluttet, at Ø-sammenslutningen og beboerforeningerne skal søsætte en bosætningskampagne i 2012. Repræsentantskabsmødet her i november blev således startskuddet til kampagnen.

De fleste af sammenslutningens øer har interesse i øget bosætning. Enkelte af de helt små øer mener ikke at have kapacitet til flere beboere, men vil alligevel kunne drage fordel af den opmærksomhed om småøerne, som en bosætningskampagne forhåbentlig skaber.

For småøerne er det en altid aktuell problemstilling at tiltrække nye beboere og samtidig værne om det, der er så unikt. Det „rigtige“ øliv. Med den kommende kampagne er det tanken at få den enkelte potentielle tilflytter i tale – bogstavligt talt. Hvis vi samtidig kan vække en generel interesse for de små øsamfund i byerne og i medierne, er det kun en ekstra bonus. Det kan dels have en positiv indflydelse på det politiske arbejde og dels øge antallet af feriebesøg på småøerne.

Branding Fur

Repræsentantskabsmødets mest tankevækkende oplæg kom fra John Bertelsen. Han fortalte meget levende om den undersøgelse, man i 2010 har lavet på Fur i forbindelse med deres store bosætningsindsats „Branding Fur“. På baggrund af et omfattende informationsmateriale baseret på telefon-interviews af samtlige husestande på Fur har man kunnet finde nogle sammenhænge i bosætningsmønstret og befolkningssammensætningen på øen, der ikke alle var lige oplagte. Det har således vist sig, at tilflyttere til Fur for hovedpartens vedkommende kom fra Region Midt og de østjyske byer og kun for en mindre dels vedkommende fra Hovedstaden og Nordsjælland. Der var

ikke som forventet kun tale om pensionister, men eksempelvis var 50 personer Furboere, som var vendt tilbage efter studier mm. De fleste tilflyttere har haft et forhåndskendskab til Fur, før de bosatte sig der. I den sammenhæng fungerer øboerne som ambassadører for ø-livets værdier.

John Bertelsen lagde vægt på, at man skal konkretisere begreberne „fred og ro“ og „natur“, så de ikke bliver betydningsløse. „Fred og ro – blandt mennesker“ er en vending, der betegner ø-livet meget fint.

To slags ø-dage i foråret 2012

I maj måned nåede man frem til, at den første aktivitet i bosætningskampagnen skulle være en „Øerne kommer til Staden-dag“, som skal afholdes den samme dato i henholdsvis Århus, Odense og København. Storby-dagen er nu fastsat til den 12. maj 2012.

Storby-dagen er således en appetitvækker – og for nogle måske en øjenåbner. Som et alternativ til storbyens livsformer vil vi præsentere den livskvalitet og livsstil, som småøerne byder på. Det er så meningen og håbet, at man her kan fange nogle potentielle tilflytteres interesse og efterfølgende invitere dem til „Besøg en Ø-dag“ den 9. juni 2012.

Planlægning af ø-dagene var udgangspunktet for debatten på repræsentantskabsmødet: Tre grupper fordelt mellem øerne omkring Jylland, Fyn og Sjælland diskuterede og brainstormede på idéer til indhold og aktiviteter til „Øerne kommer til Staden-dagen“.

For hver af de tre grupper er der nu en tovholder, som bl.a. sørger for, at de øer, der var forhindret i at deltage i repræsentantskabsmødet, bliver informerede om de planlagte tiltag.

De tre tovholdere er:

Jylland/Århus: Bent Hindrup, Endelave.

Bent@hindrup.dk

Fyn/Odense: Kjeld Tønder, Strynø.

k@strynet.dk

Sjælland/København: Inge-Lise Bisted,

Femø. Inge-Lise.Bisted@skolekom.dk

I nogle af grupperne blev der talt om muligheden for at inddrage de unge øboere, som nu bor i byens område: Vigtigheden af at bruge baglandet og mobilisere folk, der har bånd til øerne, blev debatteret. Der blev talt om målgrupper, som vil variere fra den ene ø til den anden: Er det børnefamilier, efterlønnere, pensionister, enlige, folk med hjemmearbejdspladser eller bare alle, der skal fokuseres på?

Arbejdet fortsætter i de tre landsdele grupper, og bosætningskampagnen er således skudt i gang.

Kampagnetiltag

Lige nu skal det koordineres, hvad der skal udformes og trykkes af fælles materiale, og hvad der skal laves for hver enkelt gruppe eller ø. Der var interesse for at udarbejde „roll-up“ bannere/gardiner, der præsenterer den enkelte ø. I første omgang skal de bruges på bosætningskampagnens to planlagte ø-dage, men de kan i øvrigt benyttes til at gøre opmærksom på ø-livet i alle mulige sammenhænge i fremtiden. Til kampagnematerialet hører desuden foldere, flyers og en underside på ø-sammenslutningens hjemmeside, der fortæller om livet og mulighederne som øbo og desuden kan linke til hver enkelt ø.

Ø-sammenslutningens hjemmeside som sådan vil i samme omgang få et

Udvalget for Småøer

Da den nye regering blev præsenteret den 3. oktober, stod det klart, at vi har fået en ny minister for vores område, nemlig Carsten Hansen (S), der er minister for By, Bolig og Landdistrikter.

Der ud over er der så dannet Udvalg for Landdistrikter og Øer, som består af 29 medlemmer og med Hans Christian Schmidt (V) som formand og Simon Kollerup (S) som næstformand.

Der er desuden nedsat det lovede underudvalg, som er kommet til at hedde 'Udvalget for småøer' og som erstatter Folketingets Ø-kontaktudvalg.

I kommissoriet for Udvalget for Småøer hedder det, at udvalget „i lyset af de særlige forhold, som gælder for småøerne, i særlig grad skal følge vilkårene for og udviklingen på småøerne“. Småøer er defineret som værende medlemmer af Sammenslutningen af Danske Småøer, idet „det drejer sig om småøer uden bro eller dæmning til fastlandet, som har en fastboende befolkning på som udgangspunkt mellem 20 og 1.200 indbyggere, og som ikke er en selvstændig kommune.“

Udvalget for småøer har i alt 10 medlemmer: Hans Chr. Schmidt (V), for

mand, Simon Kollerup (S), næstformand, Annette Lind (S), Camilla Hersom (RV), Annette Vilhelmsen (SF), Per Clausen (EL), Flemming Damgaard Larsen (V), Birgitte Josefsen (V), Mette Hjermind Dencker (DF) og Mai Henriksen (KF).

Det er meget positivt, at både formand og næstformand har valgt at have sæde i det nye udvalg for småøer, og fra Ø-sammenslutningen side ser vi frem til et konstruktivt samarbejde og har allerede anmodet udvalget om et møde.

dw

Hans Christian Schmidt (V)
Formand

Simon Kollerup (S)
Næstformand

Flemming Damgaard
Larsen (V)

Mette Hjermind Dencker
(DF)

Mai Henriksen (KF)

Birgitte Josefsen (V)

Annette Lind (S)

Andreas Steenberg (RV)

Per Clausen (EL)

Annette Vilhelmsen (SF)

Udvalget for Småøer okt. 2011 under Udvalget for landdistrikter og øer

eftersyn og et lidt ændret layout i starten af det nye år.

Indkants-Danmark

Repræsentantskabsmødets bosætningsdel sluttede af inden formandens time søndag formiddag med et inspirerende interview-møde mellem filmmanden Jørgen Flindt Pedersen og museumsinspektør Erland Porsmose. De gav et bud på, hvad man udefra set kan begejstres over ved de små øer og lagde vægt på kystkulturen og de gamle landsbyenheder. Kysten som Danmarks unikke aktiv inden for turisme er ikke politisk anerkendt for sit værd. Og i den forbindelse træder småøerne i særdeleshed frem som områder, der snarere burde benævnes som „Indkanten“ end som udkantsområder i debatten.

Lise Sørensen

HJERTESTARTER – fremtidig drift og kurser?

Mange af småøerne har fået en hjertestarter, men er usikre på, hvordan den fremtidige „drift“ og de opfølgende kurser skal finansieres. Kjeld Tønder kunne på repræsentantskabsmødet oplyse, at der er mulighed for at få støtte til fremtidig drift af hjertestartere i regionerne:

På Strynø gav SFDS-fonden midler til en hjertestarter samt kurser i apparatet til øens akuthjælpere.

Herefter skal man hvert halve år deltage i opfølgingskurser i udvidet førstehjælp/ anvendelse af hjertestarteren. Region Syddanmarks Præhospitalet har været på besøg og har efterfølgende indvilget i at betale udstyr, uniformsveste, kurser og psykolog-hjælp. Hermed en opfordring til at henvende sig til ledelsen af præhospitalet i Jeres egen region. Kontakt evt. Kjeld Tønder k@strynet.dk

Sejerø, Anholt og Voldby deler viden og samarbejder i det virtuelle rum

En gruppe elever på Sejerø og Anholt arbejder sammen på Smart Boardet med en gruppe elever fra Voldby.

I 2010 lykkedes det at få midler til at gennemføre et udviklingsprojekt baseret på digital kommunikation. Projektet *Aktiv netbaseret kommunikation mellem små samfund i udkantsområder* er støttet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og EU samt Indenrigsministeriet.

Formålet med projektet er at tilbyde moderne faciliteter til beboere, virksomheder og institutioner i små isolerede samfund, som ønsker at udvikle sig i et samarbejde med resten af verden.

Kommunikationen foregår ved anvendelse af et videokonferencesystem og et kommunikationssystem, Bridgit, som er installeret på Anholt Skole, Sejerø Skole og Voldby Skole, hvor det er forbundet med skolernes interaktive tavler (Smart Board). Licensen til Bridgit er sponsoreret af Solutors, (forhandleren af systemet) i projektperioden til og med 2012.

Bridgit er et program, der virker som et computerbaseret videokonferencesystem i stil med Skype. Det giver mulighed for at kommunikere med webcam, lydforbindelse, chat og deling af skrivebord og skærm eller Smart Board.

Et skoleeksempel

I vinterhalvåret 2011 gennemførtes et mindre undervisningsforløb mellem elever fra Anholt, Sejerø og Voldby skoler, hvor de anvendte kommunikationssystemet til at løse opgaverne. Fordelen er, at de kan arbejde sammen på en tekstopgave, regneopgave eller præsentation samtidigt – uanset hvor de fysisk befinder sig. Under overskriften *International Children's network for Leisure Activities* skulle eleverne skabe et netværk, hvor børn og unge kan søge ligesindede inden for forskellige fritidsinteresser over nettet. En gruppe bestående af elever fra de tre

skoler valgte at arbejde med emnet „Vores kæledyr“. Kommunikationen var i hele forløbet baseret på Web 2.0 tjenester og videokonference. De fik afprøvet de nye kommunikationssystemer, de fik udviklet venskaber på tværs af skolerne, og hele projektet mundede ud i nogle meget spændende fremlæggelser for et stort publikum på et seminar på Voldby Skole

Projektgrupper fra Anholt og Sejerø deler viden

Kommunikationssystemet er ikke kun til undervisningsbrug på skolerne. Det er tilgængeligt for alle. Borgere, foreninger, institutioner og virksomheder kan inden for hvert sit felt bruge systemet til kommunikation med omverdenen uden at skulle foretage lange rejser: Borgere kan deltage i kurser via videokonference, holde møde med forvaltningen, eller som medlem af kommunalbestyrelsen deltage i møderne på distancen. Borgerforeninger fra forskellige øer og lande kan drøfte de små samfunds særlige vilkår i et europæisk perspektiv. Virksomheder fra forskellige øer kan udveksle ideer, problemstillinger og lignede på tværs af øer og lande.

Projektgrupper udveksler erfaringer og ideer

I begyndelsen af oktober arrangerede vi en „case story“, hvor Poul Anker, Mia, Signe og Birthe fra Pleje- og Aktivitetsgruppen på Anholt udvekslede ideer, erfaringer og muligheder for samarbejde i fremtiden med Henry, Mette og Kurt fra Højskolegruppen på Sejerø.

Med store og måske også skeptiske forventninger og efter lidt justering af udstyr og optræden i det nye medie, delte grupperne deres erfaringer og problemstillinger i arbejdet med deres projekter.

Der gik ikke lang tid før man fandt det virtuelle rum naturligt, og man opførte sig som ved et hvilket som helst andet møde: drak kaffe/vand gik lidt til og fra o.s.v.

Der var enighed om, at det virtuelle møde fungerede godt. Det giver nem adgang til dialog, hvor flere fra samme ø har mulighed for at deltage, uden at det kræver lange, besværlige og dyre rejser. Selv om indholdet for projekterne er forskellige, er der mange emner og problemstillinger, som er ens på de forskellige øer. Her giver det digitale møde mulighed for sparring uden en lang række krævende forberedelser.

Fremtidsperspektivet

Vi kan med projektet konstatere, at der er et stort potentiale i at samarbejde og dele viden i det virtuelle rum. Dette potentiale ser vi gerne udvidet til at omfatte mange flere øer inden for Sammenslutningen af Danske Småøer og ESIN i det hele taget.

Der er indledt kontakter med nogle irske ø-skoler, som man kunne læse i sidste nummer af Ø-Posten: Anholt og Sejerø skole har således allerede startet et samarbejde med skolen på Bere Island.

Det kan være en tung opgave at skaffe midler til kommunikationssystemerne. Prisen ligger mellem 50 og 70 tusinde kroner. Folketinget har i august 2011 vedtaget Den digitale vej til fremtidens velfærd. Der er afsat 426,4 millioner, heraf er der tværoffentlige digitaliseringsinitiativer for 325 millioner, hvoraf kommunerne finansierer 40%. Det er en oplagt opgave for borger- og beboerforeningerne på øerne at tage sagen op med deres kommunalbestyrelser med henblik på at få del i disse midler og blive en tydelig del af digitaliseringsstrategien.

Det er naturligvis nødvendigt, at man bliver dus med systemet. Det kræver nogle målrettede kurser, dels i håndteringen af selve videokonferencen, dels i de nødvendige redskaber i den virtuelle kommunikation (eksempelvis Web 2.0 tjenester som Googledocs).

Interesserede kan henvende sig til Lotte Brinkmann, lotte.brinkmann@gmail.com, som koordinerer hvilke kurser, der måtte være behov for. Man kan også rekvirere en folder om projektet ved at henvende sig til skolelederne på Anholt og Sejerø eller til Norddjurs Kommune ved Charlotte Sørensen.

Lotte Brinkmann Projektleder

Småø-færgernes rederier på seminar

Deltagere fra Tunø-, Aarø- og Baagø-overfarten kigger på ny billetmaskine.

Småøernes Færgeselskaber er en sammenslutning af ø- og genvejsfærger i Danmark. Foreningen blev stiftet i 1988,

og Ø-sammenslutningen har siden stiftelsen haft en bestyrelsespost i foreningen. Medlemmer er de færgeselskaber, der

sejler til vores småøer, men der ud over også en række genvejsfærger, der oprettholder forbindelse over fjorde og sunde som eksempelvis på Limfjorden, Randers fjord og Alssund.

En gang om året holder Småøernes Færgeselskaber seminar for deres medlemmer. Formålet med seminaret er dels at afholde foreningens generalforsamling, dels at give medlemmerne mulighed for erfaringsudveksling og for at blive opdateret om det nyeste inden for deres område. I år var der bl.a. fokus på nærmiss, dvs. indrapportering af 'nærvæd og næsten'-ulykker, regler og ansvar i forbindelse med godstransport samt demonstration af en billetmaskine og et administrationssystem.

Læs mere om Småøernes Færgeselskaber på www.smaa-faergerne.dk

dw

Fonden for Syddansk Vækstfremme: Lån til iværksættervirksomheder

Syddansk Vækstforum har indstillet i alt 20 mio. kr. til Fonden for Syddansk Vækstfremme. Fonden skal fremme væksten i Region Syddanmarks yderområder gennem lån til iværksættervirksomheder. Regionens yderområder er blandt andet øer under *Sammenslutningen af Danske Småøer* beliggende i Region Syddanmark.

Lånefonden kan ikke give lån til ordinære driftsaktiviteter, men kan hjælpe med at finansiere aktiviteter, der er forny-

ende på et eller flere områder. Helst aktiviteter der giver nye job. Fondens midler kommer fra Den Europæiske Socialfond, og dermed er anvendelsen bundet til den gældende definition af „iværksættere og iværksættervirksomheder“. EU har ikke fastsat en specifik grænse for en iværksættervirksomheds alder, men i Danmark fortolkes reglerne således at en ny virksomhed kan være op til 5 år gammel. Fonden vil ikke låne mindre end

100.000 kr. ud.

Fonden er under stiftelse i øjeblikket og forventes at kunne modtage anmodninger om lån eller investeringer fra midten af januar 2012. I øjeblikket kan man ikke kontakte fonden, men indtil videre kan henvendelser ske gennem Sammenslutningen af Danske Småøer.

*Kasper Westh Senior fondskonsulent,
Region Syddanmark*

MANDØ MARATHON

Mandøforeningen byder alle løbere såvel som tilskuere velkommen til Mandø – til Nationalpark Vadehavets første marathonsløb! Øens omkreds er på godt 10 km., og løberne vil derfor skulle rundt på ruten fire gange. Løbet afholdes den 18. august 2012. Udover en hel marathon, vil der blive afholdt en halvmarathon samt et 10,5 km. løb. Vi åbner for tilmelding den 5. dec. 2011, og tilmeldingen kan foregå via linket på vores hjemmeside www.mandoemarathon.dk

Erhvervsudvikling på småøerne seminar den 28. februar 2012

Småøernes Erhvervsudviklingscenter, Småøernes Fødevarenetværk, Småøernes Aktionsgruppe og Sammenslutningen af Danske Småøer arrangerer i samarbejde et seminar om erhvervsudvikling. Seminaret tager udgangspunkt i spørgsmålene „Hvad skal der til? – Hvordan kan småøerne erhvervsudvikles?“. Seminaret skal bruges til at udvikle og præcisere indholdet i kommende erhvervsprojekter og -aktiviteter på småøerne i regi af de fire foreninger. Seminaret sigter på at udvikle en strategi for den fremtidige indsats for småøernes erhvervsudvikling. Seminaret henvender sig til virksomhedsejere og andre aktører på de danske småøer, som beskæftiger sig med erhvervsudvikling. Seminaret afholdes i Odense den 28. februar 2012. Program og mulighed for tilmelding følger i næste nummer af Ø-posten.

10. år med Æblets Dag på Fejø

Hvert år i september sejler pæreskuderne fra Fejø til Nyhavn, hvor der sælges frisk frugt ved kajen.

Æblets Dag er en invitation til at besøge Fejø og se, hvor frugten kommer fra.

Den første lørdag i efterårsferien kunne vi for 10. år i træk fejre Æblets Dag.

Det blev en fantastisk dag med det skønneste oktobervejr og omkring 1200 besøgende.

Borgmester Stig Vestergaard åbnede Æblets Dag med en tale, hvor han bl.a. roste os for at være en inspiration i kommunen, samt for vores kvalitetsprodukter, gode værtskab og sammenhold.

Der efter blev årets æblemosaik „Æblealfer“ afsløret. Mosaikken måler 3 x 4 meter og består af ca. 3000 æbler, i år af 11 forskellige sorter. Idéen med at lave æblemosaik kommer oprindeligt fra Kivik i Sverige og har fra starten været en fast del af Æblets Dag på Fejø. Mosaikken holder i 4-6 uger, mens dens farver undervejs forandres til gyldne og brune efterårsfarver.

Boder og spisesteder kunne dagen igennem byde på alt i æbler og anden frugt, most, vin og cider, æbleflæsk, æbleskiver, kandiserede æbler og meget

Årets æblemosaik „Æblealfer“ af Lotte Rosenkilde, der her ses sammen med Ellen Jepsen og Anne-Lisbeth Petersen, som har hjulpet med påsætning af æblerne.

andet. Desuden var der æblesange, æbledoktor, æblekagekonkurrence, tøj, kunsthåndværk og andet godt for både børn og voksne.

Vi siger tak for i år og byder vel-

kommen til endnu en Æblets Dag på Fejø lørdag d.13. oktober 2012.

På Æblets Dag gruppens vegne
Lotte Rosenkilde

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Dorthe Winther, Omø, ansv.h. 58 19 91 80

Eva Terkelsen, Bjørnø 20 63 15 31

Birte T. Holst, Aarø 74 58 46 78

Knud Madsen, Tunø 86 55 30 98

Kirsten Christensen, Baagø 64 71 12 37

Inge-Lise Bisted, Femø 54 71 51 41

Jørgen Møller, Fejø 44 95 92 95

Svend Erik Hansen, Omø 58 19 90 98

Redaktør: Lise Thillemann Sørensen

Layout: Erik Steenstrup Dyhr

Foto: Hans Christian Nielsen, Søren Espersen,

Dorthe Winther, Lise Thillemann Sørensen,

Malene Pedersen, Lotte Brinkmann, Martin

Böttcher Christensen

Ø-Posten udgives med tilskud fra Indenrigs-

og Sundhedsministeriet.

Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3000

Redaktionen afsluttet 2. december, 2011

Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten: Sammenslutningen af Danske Småøer Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993

E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaoer.dk